УДК 94 (476.1)

Социально экономическая характеристика населения Беларуси конца XVIII – первой половины XIX в.

Шибалко В.В.
Белорусский национальный технический университет.

В конце XVIII ст. после трех разделов Речи Посполитой земли Беларуси с населением около 3 млн. человек были присоединены к Российской империи. За первую половину XIX в. население присоединенных земель увеличилось незначительно – всего на 28,9%.

Социальная структура населения носила феодально-сословный характер и делилась на дворян, духовенство, городских и сельских обывателей. Самым многочисленным сословием было крестьянство, оно составляло 93,5% всего населения, 87% из них принадлежали помещикам, 7,5% – казне, 3,5% – духовенству и всего 2% были свободными.

Неоднородным было и сословие городских обывателей. ¾ населения городов составляли мещане-ремесленники, торговцы, земледельцы, дворяне, гильдейские купцы. Привилегированными сословиями были дворяне и духовенство.

Экономика Беларуси после ее инкорпорации в состав России, была втянута в общероссийскую хозяйственную систему, содействующую развитию товарно-денежных отношений, развитию сельского хозяйства, мануфактурного, фабрично-заводского производства, росту городов, усилению торговли и, в конечном счете, складыванию внутреннего национального рынка, ломке феодальных и зарождению капиталистических отношений.

Но, в то же время, наличие крепостного права тормозило социально-экономическое развитие, как белорусского региона, так и всей Российской империи, что и привело к середине XIX ст. к глубокому кризису феодально-крепостного строя, противоречие которого могло разрешить только отмена крепостного права.

УДК (043) 476.1-25 9 161.3 93/99

Горад сонца міф ці рэальнасць

Багдановіч А.І.
Беларускі нацыянальны тэхнічны універсітэт

Усім, хто вывучаў філасофію, вядома пра кнігу калабрыйскага манаха-дамініканца Тамазо Кампанелы “Горад сонца”, у якой апісана ідэальная

дзяржава, дзе ўсё грамадзяне роўныя і шчаслівыя. Яна была выдадзена ў 1623 г. і атрымала сусветную вядомасць, як узор апісання сацыяльнай утопіі. Аднак не ўсім вядома, што “Горад сонца” зусім не ўтопія, а ледзь не "партрэт з натуры” дзяржавы, якая рэальна існавала ў гісторыі.

Гэта дзяржава была створана у пачатку XVII ст. місіянерамі-езуітамі ў Парагваі сярод індзейцаў плямён гуарані. Неразвітасць і першабытнасць гуарані з аднаго боку былі перашкодай для іх цывілізацыі, а з іншага боку гэта акалічнасць з'явілася сур'ёзнай дапамогай для айцоў езуітаў, бо гуарані не ведалі яшчэ прыватнай уласнасці.

Сацыяльны эксперымент езітаў не быў правалам, ім удалася пабудаваць сапраўды моцную дзяржаву. Яе войска налічвала каля 12000 чалавек. Яно было, вырашальнай сілай у гэтым рэгіене і ўмешваліся ў міжусобныя войны, не раз брала штурмам сталіцу Ассунсіён, перамагала партугальскія войскі, вызвалілі Буэнас-Айрэс ад аблогі англічан.

За час існавання дзяржавы езуіты ўкаранілі прагрэсіўныя агратэхнічныя тэхналогіі, у выніку гуарані здолелі цалкам забяспечваць сябе прадуктамі. Сталі квітнець розныя віды рамёстваў, у тым ліку – ювелірнае, гадзіннікавае, швейнае, суднабудаўнічае: гуарані будавалі караблі нават большыя, чым будаваліся ў той час на лонданскіх верфях. Расквіталі мастацкія рамествы: ткацтва, разьба па дрэве і каменю, ганчарная справа.

Аднак, "царству шчасця і дабрабыту", створанаму езуітамі, не наканавана было жыць вечна. Езуітамі ў калоніях былі вельмі незадаволены.

У 1767 г. дзейнасць ордэна езуітаў была забаронена ў Іспаніі і яе ўладаннях. Езуіты паднялі мяцеж супраць іспанскай кароны. Для яго падаўлення было паслана ўрадаве рэгулярнае войска. У выніку адбыўся разгром дзяржавы езуітаў.

УДК 001(092)

Першапраходец гісторыі Беларусі

Арбузаў А.Ц.
Беларускі нацыянальны тэхнічны універсітэт

Вацлаў Юсцінавіч Ластоўскі нарадзіўся 8 лістапада 1883г. у сям’і дробнага земляроба-арандатара на віцебшчыне ў Глыбокскім раёне. Скончыў Старапагосцкую школу, вучыўся ў Дзісненскай павятовай вучэльні. У Пецярбургскім універсіцеце слухаў “зайцам” лекцыі, у Рызе